

Тамара Маричић¹
Маријана Пантић²
Милена Токовић³
Милован Вуковић,⁴
Душанка Милосављевић⁵

ЈАЧАЊЕ СВЕСТИ О ЗНАЧАЈУ УЧЕШЋА ЛОКАЛНОГ СТАНОВНИШТВА У ПЛАНИРАЊУ РУДАРСКИХ ПОДРУЧЈА ТОКОМ МИНИПАРТ ПРОЈЕКТА

RAISING AWARENESS OF THE IMPORTANCE OF LOCAL COMMUNITY PARTICIPATION IN PLANNING OF MINING AREAS DURING THE MINIPART PROJECT

РЕЗИМЕ: Заједнице које су у непосредној близини рудника имају економске користи од рударства, али истовремено трпе еколошке и друштвене последице. Због тога се последњих деценија јављају све чешћи протести против експлоатације минералних ресурса, а један од разлога је недовољна укљученост локалног становништва у планирање развоја њиховог подручја. Да би се детаљније истражила ова хипотеза, током прве две године реализације пројекта МИНИПАРТ „Унапређење учешћа становништва у просторном планирању рударских региона“ (#7598, Фонд за науку РС) спроведено је неколико активности: након анализе светских и домаћих искустава, анкетирано је 300 становника Борско-Мајданпечког рударског региона, у циљу сагледавања ставова и нивоа заинтересованости грађана о учешћу у просторном планирању. Такође су реализовани интервјуи са кључним актерима - представницима министарства, локалне самоуправе, јавне институције, рударског и цивилног сектора - како би се утврдили критеријуми који утичу на избор метода партиципације, њихова применљивост и спремност за увођење иновација. Организована је радионица са фокус групама у Бору, у којој су представници угрожених група – млади, старији, жене, особе са инвалидитетом, рурално становништво и етничке мањине - разматрали и тестирали различите методе партиципације, од класичних (писани коментари) до савремених (онлајн анкете, е-платформе). Истраживање је указало на два аспекта који су кључни за унапређење учешћа јавности – док је с једне стране неопходно пружити административну и финансијску подршку институцијама како би осим законског минимума почеле да примењују и друге, савремене методе партиципације боље прилагођене локалним условима, такође је потребно додатно ангажовање за подстицање грађана да се активно укључе у доношење одлука, повратак поверења у институције и пружање додатне помоћи током читавог процеса партиципације (нарочито за угрожене групе).

Кључне речи: партиципативно планирање, просторно планирање, методе учешћа јавности, рударски региони, Србија

ABSTRACT: Communities located in the vicinity of mining operations may benefit economically from mining activities; however, they are also exposed to significant environmental and social impacts. Consequently, protests against the exploitation of mineral resources have become increasingly frequent in recent decades. One of the key reasons is the insufficient involvement of local communities in planning the development of their territories. To explore this issue in greater depth, several activities were conducted during the first two years of the MINIPART project “*Enhancing Participation in Spatial Planning for Mining Regions*” (grant #7598, Science Fund of the Republic of Serbia). Following an analysis of international and national experiences, a survey was conducted among 300 residents of the Bor–Majdanpek mining region to assessing citizens’ attitudes and their level of interest in participating in spatial planning processes. In addition, interviews were carried out with key stakeholders—including representatives of ministries, local governments, public institutions, the mining sector, and civil society—in order to identify criteria influencing the selection of participation methods, assess their applicability, and evaluate the readiness for introducing innovative

¹ Др Тамара Маричић, виши научни сарадник, Институт за архитектуру и урбанизам Србије, Београд, Србија, tamara@iaus.ac.rs, ORCID: 0000-0003-4827-5065

² др Маријана Пантић, виши научни сарадник, Институт за архитектуру и урбанизам Србије, Београд, Србија, marijana.d.pantic@gmail.com, ORCID: 0000-0001-8328-4077

³ др Милена Токовић, доцент, Универзитет у Београду – Географски факултет, Београд, Србија, milena.tokovic@gef.bg.ac.rs. ORCID: 0000-0001-5380-4828.

⁴ др Милован Вуковић, редовни професор, Универзитет у Београду – Технички факултет у Бору, Србија

⁵ Душанка Милосављевић, истраживач-сарадник, Универзитет у Београду – Институт за филозофију и друштвену теорију, Београд, Србија, dusanka.milosavljevic@ifdt.bg.ac.rs. ORCID: 0000-0003-3140-9709.

approaches. Furthermore, a focus group workshop was organized in Bor, where representatives of vulnerable groups—youth, elderly people, women, persons with disabilities, rural residents, and ethnic minorities—discussed and tested various participation methods, ranging from traditional approaches (written comments) to more contemporary tools (online surveys and e-platforms). The research highlights two key aspects essential for improving public participation. First, administrative and financial support should be provided to institutions to enable them to go beyond the legally required minimum and implement additional, modern participation methods better adapted to local conditions. Second, further efforts are needed to encourage citizens to actively engage in decision-making processes, rebuild trust in institutions, and to provide additional support throughout the entire participation process, particularly for vulnerable groups.

Keywords: participatory planning, spatial planning, public participation methods, mining regions, Serbia